

lání se vztahuje jak na případ, kdy někomu opomenutím nebylo rozhodnutí oznámeno, tak na situaci, kdy s někým vůbec nebylo jednáno jako s účastníkem, čili dotyčný byl vůbec opomenut.²⁴ Rozdíly mezi nimi však existují v tom, že zatímco první měli plnou možnost realizovat svoje procesní práva, druzí na nich byli zkráceni a musí je případně složitěji prosazovat až v odvolacím řízení, k čemuž by měl správní orgán přihlížet. Na druhé straně však nelze vyloučit, že i zde bude preferována dobrá víra ostatních účastníků zvláště, budou-li námitky v odvolání nepodstatné či dokonce šikanózní. Pro použití ani jednoho z nabízených řešení neexistuje univerzální recept a je na správním orgánu, aby každou situaci důkladně zvážil a svůj

úsudek pečlivě odůvodnil.²⁵ Zásadně pak by ohledy na dobrou víru účastníků měly vést k ochraně jejich zájmů tak, aby byly dotčeny v co nejmenším rozsahu.

Opomenutý účastník připadá na vrub dílem omylnosti úředníků, dílem faktu, že právní řád není ideálním vnitřně harmonickým systémem. Jde o jev, s nímž se budeme setkávat trvale a jak patrně, počítá s ním na základě praktických zkušeností i zákonodárce, nicméně jeho řešení je a vždy bude především na aplikační praxi.

²⁴ Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 1 As 45/2007-48; Vedral, J.: *Správní řád. Komentář*, Bova Polygon, Praha 2012, s. 735.

²⁵ Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 4 As 126/2013-37 a čj. 1 As 29/2012-113.

Otazníky v řízení o umoření listiny

KAREL SVOBODA

KRAJSKÝ SOUD V PLZNI

PRÁVNICKÁ FAKULTA UNIVERZITY PALACKÉHO, OLMOUC

Řízení o umoření listiny v současnosti upravují ustanovení § 303 až § 315 ZŘS.¹ Tyto normy prakticky beze změn kopírují dřívější § 185i až § 185s OSŘ, které do 31. 12. 2013 definovaly tentýž institut. Je tedy zřejmé, že zákonodárce dosavadní úpravu umořovacího řízení pokládá za neproblematickou a bezrozpornou. Ve staronové úpravě řízení o umoření listin ovšem existují pasáže, kterým měl zákonodárce při přijímání zákona o zvláštních řízeních soudních věnovat bližší pozornost a jež by si zasloužily upřesnění, například v rámci novely, kterou připravuje Ministerstvo spravedlnosti.²

Smysl řízení o umoření

Smyslem řízení o umoření listiny je poskytnout ochranu hmotnému právu spojenému se ztracenou nebo zničenou listinou, a to jednak tím, že umořením listiny se právo obsažené v listině inkorporuje do rozhodnutí o umoření listiny, jednak tím, že umořená listina se právní mocí rozhodnutí zbavuje účinků. Fakt, že soudní rozhodnutí nahrazuje umořenou listinu, se projeví např. tak, že na základě pravomocného usnesení o umoření směnky nebo šeku soud musí vy-

dat směnečný (šekový) platební rozkaz. Toto usnesení totiž má tytéž vlastnosti a tedy i následky, jako „prvopis“ směnky nebo šeku.³ Soudní rozhodnutí nahrazuje umořenou listinu, dokud ten, kdo je z ní zavázán, nevydá za ni oprávněnému nebo osobě, která má právo mít listinu namísto oprávněného u sebe, náhradní listinu (§ 315 ZŘS). K umoření listiny soud přistoupí až poté, co dojde ke splnění zákonných postupů, které mají vést k jejímu nalezení (§ 307 ZŘS).

Nejasné ustanovení § 312 ZŘS

ZŘS se pokouší o nastolení univerzálních zásad pro tzv. zvláštní řízení tím, že v obecné části (§ 1 až § 30 ZŘS) definuje pravidla, která se mají v jednotlivých řízeních prosazovat, pokud zákon ve zvláštní části výslovně nestanoví jinak.

¹ Zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

² Záměr k rozsáhlé novelizaci nového civilního kodexu č. 89/2012 Sb. i zákona o zvláštních řízeních soudních č. 292/2013 Sb. Ministerstvo spravedlnosti avizuje na svých webových stránkách (www.justice.cz) např. v článku „Ministerstvo přizve další odborníky k diskusi o novelizaci občanského zákoníku“ ze dne 10. 9. 2014.

³ Viz KOVAŘÍK, Z.: Uplatňování práv v souvislosti se směnkami a šeky v soudním řízení. *Bulletin advokacie* č. 9/2000.

Především jde o nastolení zásady vyšetřovací (§ 20 odst. 1, § 21 ZŘS) a z ní vyplývající nemožnosti využít instituty urychlující řízení na úkor dokazování, jako jsou koncentrace, rozhodnutí pro uznání nebo pro zmeškání apod. Podle obecné části soud má mít možnost zahájit zvláštní řízení i bez návrhu (§ 13 odst. 1 ZŘS), v odvolacím řízení se prosazuje systém tzv. úplné apelace (§ 28 ZŘS).

Ustanovením, které pro účely řízení o umoření listiny má vyloučit výše popsané účinky obecné části ZŘS, je § 312. Fakt, že se procesní dokazování uskuteční v režimu civilního sporu (tedy že účastníky tíží břemeno odpovědnosti za výsledek řízení), se podle této normy projeví mj. tím, že soud může konat tzv. přípravné jednání. Což znamená, že pokud se k přípravnému jednání nedostaví navrhovatel, soud řízení zastaví (§ 114c odst. 7 OSŘ), v případě nedostavení se účastníků na straně odpůrců soud vynese usnesení „pro uznání“, kterým návrhu na umoření vyhoví. Nařídí-li soud k projednání návrhu nikoliv přípravné, ale první jednání, může soud v případě neomluvené absence odpůrců vynést usnesení „pro zmeškání“. Právě popsané procesní následky na první pohled nepochybně vyplývají ze skutečnosti, že § 312 ZŘS v řízení o umoření listin vylučuje aplikaci § 17 a § 20 odst. 1 až 3 ZŘS. Tentýž § 312 ZŘS však nevylučuje aplikaci jiného ustanovení obecné části, a to § 25 odst. 2 ZŘS, podle něhož ve zvláštních řízeních nelze vydat rozhodnutí pro uznání ani pro zmeškání. Ustanovení § 312 ZŘS tedy obsahuje vnitřní rozpor, který až do novely ZŘS soudům znemožní, aby v řízení o umoření listiny ani v dalších řízeních, která obsahují nedokonalou obdobu § 312 ZŘS (viz závěr článku), vydávaly meritorní rozhodnutí pro uznání nebo pro zmeškání.

Problém s blankosměnkou

Ust. § 304 odst. 1 ZŘS sděluje, že umořit lze ztracenou nebo zničenou listinu, kterou je třeba předložit k uplatnění práva, s taxativními výjimkami uvedenými v § 304 odst. 2, 3 ZŘS.⁴ Umoření podléhají zejména akcie, směnky a šeky.

Část praxe zastává názor, že není možné umořit tzv. blankosměnku, tedy směnku, která v okamžiku své emise záměrně a dočasně postrádá minimálně jednu svoji podstatnou náležitost, případně směnečnou doložku. Jedná se tak o směnku s neúplným obsahem, která je emitována s vědomím, že jí její držitel na základě dohody o vyplňovacím právu následně doplní na směnku úplnou.⁵ „Směnka“, které třeba i záměrně chybí některá z podstatných náležitostí směnky, není cenným papírem a tedy ani listinou, s níž je spojeno konkrétní právo.

Právě popsaný názor lze zpochybnit s poukazem na skutečnost, že smyslem umořovacího řízení je, aby mohlo být realizováno právo, které je neuplatnitelné bez umoření ztracené nebo zničené listiny. Proto není rozhodující, zda navrhovatel, který je z blankosměnky oprávněn, do doby jejího zničení nebo ztracení naplnil své právo dopsat do ní údaje, na jejichž základě se směnka stává bezvadnou. Podstatné je jen to, zda navrhovatel takovým právem na doplnění nepochybně disponuje a že poté, co k doplnění dojde, se blankosměnka stává listinou, s níž je spojeno právo na vyplacení určité částky ve smyslu § 304 odst. 1 ZŘS. Zákon nesděluje, že umořovaná listina musí být jediným důvodem, pro který má být plnění vyplaceno, její předložení tedy může být jedním z vícera nutných úkonů, na jejichž základě se plnění na základě blankosměnky stane nárokem. Jedním z takových úkonů může být i dopsání směnečné částky do směnky.

Zákonodárce měl a mohl problém těchto „nedokonalých“ cenných papírů v novém ZŘS řešit tak, že by výslovně umožnil nebo naopak nepřipustil jejich umoření, a nespokojit se jen s tím, že dosavadní úpravu umořovacího řízení prakticky beze změn opíše do nového zákona. Pokud by zákonodárce připustil umoření nedokonalých cenných papírů, měl rovněž upravit, jak přesně má dojít k realizaci plnění, které do blankosměnky před jejím umořením nebylo vepsáno. Až do doby výslovné úpravy v zákoně bude otázkou, zda navrhovatel může přistoupit k tomu, že soudní rozhodnutí o umoření, které nastupuje na místo umořené neúplné směnky (§ 315 ZŘS), doplní o určení směnečné částky, např. tím, že směnečnému dlužníku sdělí, jakou konkrétní částku po něm z umořené směnky požaduje. Na základě tohoto dodatečného jednání by se pak zřejmě mohl domáhat vydání směnečného platebního rozkazu.

Kdo a jak rozhoduje o předčasném vyplacení směnky podle § 309 ZŘS?

Podle § 309 ZŘS, bylo-li zahájeno umořovací řízení o směnce či šeku, je navrhovatel, který se vykáže usnesením podle § 307 ZŘS, oprávněn žádat zaplacení směnky či šeku, dá-li přiměřenou jistotu, dokud směnka či šek nejsou prohlášeny za umořené. Nedá-li tuto jistotu, je

⁴ Listinami, které není možné umořit, jsou např. listiny, které je podle zákona oprávněna umořit právnická osoba, jež je vystavila, dále peníze, loterní losy, sázenky, lístky a známky denního oběhu (například vstupenky a jízdenky), atd.

⁵ Srov. CHALUPA, R.: *Základy směnečného práva*. Praha: Linde 2003, s. 61.

oprávněněn podat návrh, aby dlužná částka byla složena do úschovy soudu.

Z odcitovaného ustanovení plyne, že o zaplacení umořované směnky nebo šeku přímo do rukou navrhovatele, případně o její zaplacení do úschovy soudu, se rozhoduje ve zvláštním sporném řízení a rozsudkem. Pikantní je, že tzv. edikt (tedy usnesení o výzvě k předložení umořované listiny a k uplatnění námitek proti jejímu umoření podle § 307 ZŘS), které je základním předpokladem pro úspěch v takovém sporu, vydá okresní soud. O povinnosti k zaplacení směnky nebo šeku však bude muset rozhodnout krajský soud, protože jde o spor, který se týká směnky nebo šeku (§ 9 odst. 2 písm. j) OSŘ). Takové rozložení věcné příslušnosti, kdy základní řízení vede okresní soud a pobočný, na výsledcích základního řízení odvislý spor projednává krajský soud, je nevhodné a volá po novelizaci.

Jestliže soud na základě existence § 309 ZŘS vyhoví požadavku na zaplacení směnky nebo šeku do úschovy soudu, bude takové rozhodnutí důvodem pro zahájení řízení o složení směnečné (šekové) částky do úschovy soudu. A to k návrhu směnečného (šekového) věřitele. Za směnky nebo šeky zavázané osobě tedy vznikne závazek k tzv. povinné úschově. S existencí povinných úschov počítají ustanovení § 289 odst. 2 ZŘS a § 300 ZŘS. Při formulaci těchto ustanovení však zákonodárce zjevně pominul, že povinnou úschovou je i výše popsané řízení podle § 309 ZŘS. Toto opomenutí se projevuje ve skutečnosti, že místní příslušnost povinných úschov je upravena tak, že řízení o nich koná soud, který rozhodl o povinnosti poskytnout dorovnání protiplnění nebo náhradu škody. O ničem takovém však soud, který vede řízení podle § 309 ZŘS, nerozhoduje. Navíc pro projednání sporu povinnosti složit směnečné (šekové) plnění do úschovy soudu je věcně příslušný nikoliv okresní, ale krajský soud, s čímž § 289 odst. 2 OSŘ zjevně nepočítá. Novela týkající se příslušnosti soudu pro řízení o složení směnečné nebo šekové částky do úschovy soudu by tedy musela postihnout i ustanovení § 289 odst. 2 ZŘS.

Nejistota ohledně osob oprávněných k podání návrhu

Řízení o umoření listiny je možné zahájit jen na návrh (§ 305 odst. 1 věta první ZŘS). Navrhovatel musí tvrdit a posléze prokázat, že má na umoření listiny tzv. právní zájem (§ 305 odst. 1 věta druhá ZŘS). Právní zájem na podání návrhu na umoření listiny má kromě přímého věřitele osoba, která z povahy svého vztahu k věřiteli a k dlužníku má právo přijmout od dlužníka

plnění, které vyplývá z umořované listiny. Takovou osobou je např. zástavní věřitel, který má právo mít umořovanou listinu u sebe a zároveň je v době podání návrhu na umoření listiny oprávněně se ze zástavy uspokojit (§ 1359 a násl. ObčZ 2012). Nelze totiž přehlédnout ust. § 308 odst. 1 a § 309 ZŘS, z nichž plyne, že právní zájem navrhovatele na umoření listiny je dán jen tehdy, když on sám má z umořované listiny přímá práva povinnosti. Zmíněný závěr je možné zaštítit i ust. § 306 ZŘS, které nepočítá s tím, že by účastníkem řízení kromě navrhovatele byl i ten, komu má být z listiny plněno. Jediným přijatelným vysvětlením takové formulace je, že osoba navrhovatele musí splývat s osobou přímo oprávněného příjemce plnění z listiny. Totéž plyne i z § 309 ZŘS, podle něhož ten, kdo podal návrh na umoření směnky nebo šeku, může požádat, aby mu bylo plnění ze směnky nebo šeku poskytnuto ještě před jejím umořením.

Někteří autoři ovšem zastávají názor, že navrhovatelem může být i ten, kdo má listinu v úschově.⁶ Tento postoj nezastávám, protože ze smlouvy o úschově vznikají práva a povinnosti jen mezi schovatelem a uschovatelem (§ 2402 ZŘS). Schovatel musí uschovanou listinu opatrovat, poruší-li své povinnosti, je povinen uschovateli nahradit škodu (§ 2405, § 2407 NOBčZ). Povinnost k náhradě škody může schovateli vzniknout i v souvislosti se ztrátou nebo se zničením uschované listiny, této škodě však je třeba předejít tak, že schovatel bezodkladně oznámí uschovateli zničení nebo ztrátu listiny. Nelze připustit, aby schovatel sám činil kroky k zaplacení nebo uchování práva na plnění plnění uvedeného v listině, kterou měl v úschově, protože takové konání přísluší jediné schovateli jako přímému věřiteli. Takovým konáním by nepochybně byl i návrh na umoření listiny, která byla ztracena nebo zničena během úschovy.

Právě popsaný problém s výkladem pojmu „právního zájmu na umoření listiny“ tedy lze překlenout výkladem, novelizace v tomto směru není potřebná.

Nejistota týkající se osob oprávněných k podání námitek

Z § 306 ZŘS sděluje, že námítka proti umoření listiny může podat kdokoli, aniž by musel mít právní zájem na výsledku umořovacího řízení. Tato norma totiž subjekt, který podal námítka, bez dalšího pokládá za rovnocenného účastníka

⁶ Viz FIALA, R., DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1384–1386.

řízení. Z ust. § 307 odst. 1 a § 310 ZŘS však vyplývá, že námitky proti umoření listiny má podávat jen ten, kdo má listinu u sebe. Mezi těmito ustanoveními tedy existuje výkladem neřešitelný rozpor, na který literatura již dlouhodobě upozorňuje.⁷ Nejde tedy o problém, o kterém zákonodárce nemohl vědět před účinností ZŘS. Do případné novely, která tento přetrvávající nedostatek odstraní, se přikláním k závěru, že námitky proti umoření může podat kdokoli. Ten, kdo podal námitky, je totiž účastníkem řízení o umoření (§ 306 ZŘS). Právo účastníka uplatňovat argumenty ve prospěch svých představ může být omezeno jen na základě nepochybné dikce zákona. Jiný přístup by v daném případě vedl ke vzniku dvou kategorií účastníků umořovacího řízení, aniž by byl takový úmysl zákonodárce zcela zjevný.

Jednání o umoření listiny

Aktuální úprava sděluje, že jednání ve věci samé není třeba nařizovat (§ 311 ZŘS). Právě zmíněná norma je prakticky jedinou změnou oproti úpravě umořovacího řízení do 31. 12. 2013. Ve srovnání s dřívější procesní úpravou jde o posun ve prospěch nařízení jednání, protože dříve soudy o umoření listiny rozhodovaly výlučně „od stolu“ (§ 185j odst. 2 OSŘ). Tutu změnu hodnotím pozitivně, protože možnost věc projednat za přítomnosti stran a veřejnosti povede k větší transparentnosti umořovacího řízení.

Z ustanovení § 311 ZŘS nemá vyplynout, že záleží na zvůli soudce, zda jednání nařídí či nikoliv. Jednání má soudce naříditi vždy, když existují důvodné pochybnosti o skutkových tvrzeních navrhovatele nebo o námitkách jiných účastníků proti umoření listiny. Jestliže soud hodlá návrhu vyhovět nebo jej zamítnout proto, že některý z účastníků neunesl břemeno prokázání jím tvrzených skutečností, nařídí soud jednání. Jednání se uskuteční i tehdy, když soudce nerozhoduje pouze na základě listinných podkladů doložených účastníky, např. pokud provádí výslech svědků. Soudní praxe totiž dovozuje, že seznámení se soudem s obsahem listin v řízení o umoření listiny není skutečným dokazováním, a proto je není nutné číst k důkazu a nařizovat jednání.⁸

I když soud rozhoduje bez jednání, je povinen účastníky poučit o tom, jak hodlá věcně rozhodnout (§ 118a odst. 1–3 OSŘ). Jinak účastníci v odvolání mohou uvádět další skutečnosti a důkazy ve svůj prospěch. V této souvislosti nelze odhlédnout od ust. § 214 OSŘ, podle něhož odvolací soud, pokud dokazuje nebo opakuje dokazování, musí naříditi jednání. O to víc by mělo platit, že i soud 1. stupně by měl za úč-

lem vynesení rozhodnutí ve věci samé zpravidla naříditi jednání, pokud rozhoduje na základě nikoliv zcela nepochybného stavu věci (např. při protichůdných tvrzeních stran nebo při protichůdných důkazních prostředcích). Ustanovení § 311 ZŘS je tedy třeba vykládat spíše ve prospěch nařízení jednání.

Závěr

Tvůrci zákona o zvláštních řízeních soudních měli věnovat pozornost existující literatuře, která již dříve pojmenovala některé problémy procesní úpravy účinné do 31. 12. 2013. Pokud by tak učinili, nepřevzali by do nového zákona bez úprav dřívější ust. § 185k a § 185m odst. 2 a § 185q OSŘ (nyní § 306, § 307 odst. 1 § 310 ZŘS), která vzbuzují pochybnost o tom, zda námitky proti umoření listiny může podat kdokoli nebo jen osoba, která má umořovanou listinu u sebe.

Aktuální úpravě řízení o umoření listiny lze také vytknout, že neřeší problém s umořením tzv. nedokonalých cenných papírů (blankosměnek). Z hlediska vyššího principu mravního by i takové cenné papíry měly podléhat umoření, protože bez jejich umoření navrhovatel zcela přichází o své právo realizovat blankosměnku. Také blankosměnka je jistě listinou, kterou je třeba předložit k uplatnění práva, takže základní zákonný předpoklad pro její umoření je naplněn (§ 304 odst. 1, § 305 odst. 2 ZŘS). Na druhé straně je faktem, že další ustanovení ZŘS (§ 309, § 315) předpokládají, že umořená listina a rozhodnutí, o umoření, které ji nahrazuje, obsahují zcela konkrétní povinnost a nepočítají s tím, že právo uvedené v umořeném cenném papíru by mělo být konkretizováno až dodatečně po umoření.⁹ Zmíněný nedostatek zákona nelze překlenout výkladem. Návrhů na umoření blankosměnky naštěstí není příliš mnoho, takže právě popsany nedostatek aktuální úpravy nebude mít fatální následky.

Ustanovení § 309 ZŘS počítá s tím, že osoba oprávněná ze směnky nebo šeku má právo ve zvláštním sporném řízení žádat o složení směnečného (šekového) plnění do úschovy soudu. Je s podivem, že toto řízení má podle zákona (§ 9 odst. 2 písm. j) OSŘ) vést krajský soud, pokud řízení o umoření listiny koná okresní soud

⁷ Viz ONDREJOVÁ, D. Umoření směnky; všemocná justice či nedůsledný zákonodárce? *Bulletin advokacie* č. 7–8/2008. Ust. § 306, § 307 a § 310 ZŘS byla dříve obsažena v ust. § 185k a § 185m odst. 2 a § 185q OSŘ.

⁸ Viz FIALA, R., DRÁPAL, L., BUREŠ, J. a kol. *Občanský soudní řád I. § 1 až 200za. Komentář*. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, s. 1385. Tento závěr je teoreticky i podle zákona nesprávný (§ 129 odst. 1 OSŘ), ale z praktických důvodů pochopitelný.

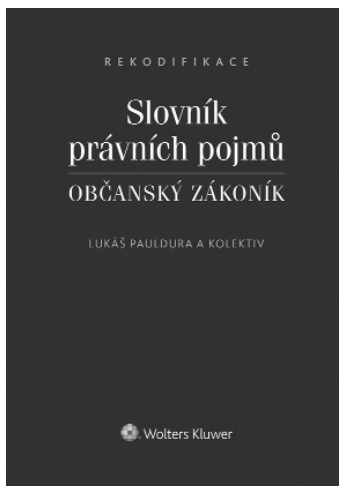
⁹ Doplnění obsahu směnky věřitelem na základě předchozí dohody s dlužníkem připouští § 10 zákona č. 191/1951 Sb., o směnkách a šecích.

a případně následné řízení o složení částky do povinné úschovy se opět koná před okresním soudem. Legislativci je třeba vytknout i fakt, že existenci řízení o povinné soudní úschově směnečného (šekového) plnění nezohlednil v ust. § 289 odst. 2 a § 300 ZŘS, která poskytují procesní rámec pro konání řízení o tzv. povinných úschovách.

Tvůrci zákona o zvláštních řízeních soudních se pokusili o nastolení obecných pravidel, kterými se mají řídit řízení upravená tímto zákonem (§ 1 až § 30 ZŘS). Přitom vycházeli z předpokladu, že většina těchto řízení má nesporný charakter, tedy že se v nich uplatní zásada vyšetřovací (§ 20 odst. 1, § 21 ZŘS) a princip tzv. úplné apelace (§ 28 ZŘS), že je bude možné zahájit i bez návrhu (§ 13 odst. 1 ZŘS) atd. Zároveň si byli vědomi, že některá řízení upravená ZŘS nesou podstatné rysy sporného řízení. Mezi taková řízení patří i řízení o umo-

ření listin. Ustanovení § 312 ZŘS, které v umocňovacím řízení vylučuje využití většiny ustanovení obecné části ZŘS, však obsahuje výkladem nepřekonatelný rozpor. Na jedné straně zakazuje vydání meritorního rozhodnutí pro uznání nebo pro zmeškání, na straně druhé stanoví, že soud v tomto řízení může konat přípravné jednání, a to se všemi následky, které plynou z případné absence některého z účastníků, včetně vydání usnesení pro uznání. Obdobně nedokonalé ustanovení obsahují i další zvláštní řízení, ve kterých se namísto zásady vyšetřovací uplatňuje zásada projednací. Mezi ně patří např. řízení o úschovách (§ 294 ZŘS), řízení ve věcech kapitálového trhu (§ 321 ZŘS), řízení ve věcech voleb do rady zaměstnanců (§ 352 ZŘS). Veškerá tato ustanovení je nutné novelizovat. Jde o koncepční nedostatek aktuální úpravy.

V nakladatelství Wolters Kluwer právě vyšlo

Slovník právních pojmů. Občanský zákoník

Lukáš Pauldura a kolektiv

Slovník vykládá více než tisíc pojmů užívaných jak dříve tak nyní v novém soukromém právu.

Stručně a srozumitelně popisuje termíny známé (např. dědic, držba, nadace, opatrovnictví, služebnost, výživné, zůstavitel) i termíny do občanského práva nově či opětovně zavedené (dobytek, odkaz, pacht, svěřenský fond, veřejný pořádek, výprosa, zápůjčka atd.).

Snahou autorského kolektivu bylo usnadnit uživateli orientaci v nové soukromoprávní terminologii. Výklad hesel je provázaný a u každého pojmu jsou uvedeny odkazy na související ustanovení právních předpisů (pro přehlednost jsou doplněna ustanovení též předpisů občanským zákoníkem již zrušených).

Tato publikace je určena všem adresátům soukromoprávních norem a bude jistě praktickou pomůckou pro právníky i pro laiky, kteří se chtějí v novém soukromém právu lépe zorientovat. Výbornou orientaci v jednotlivých pojmech zajišťuje připojený rejstřík.

Brož., 299 Kč. Knihu si můžete objednat na www.wolterskluwer.cz/obchod